СТАНОВИЩЕ

за дисертационния труд на Мария Симеонова Багашева-Колева за присъждане на образователната и научната степен „**доктор**" по направление Филология 05.04.11 Общо и сравнително езикознание (Общо и сравнително езикознание - съпоставително езикознание), на тема **„Деминутивни корелати в английски, руски и български език (начини на изразяване и честота на употреба)".**

Мария Багашева-Колева е представила на научното жури дисертационен труд, написан на английски език, в обем от 198 страници, с включени 9 схеми, 6 таблици, 170 заглавия на използваните литературни източници и 9 интернет източника.

Дисертацията представлява първо, самостоятелно, завършено научно изследване. Сред положителните страни на дисертацията са жанрово стилистичните умения на авторката на изследването, които демонстрират много добро владеене на английски език и изградените й жанрово и тематично специфични умения за създаване на научен текст. Събирането на паралелен корпус и подробното му количествено изследване и качествено описание също заслужават висока оценка (въпреки някои изненадващи неточности при теоретичните и методологически постановки на анализа, виж по-долу).

Основната цел на дисертацията Мария Багашева-Колева дефинира като изследване на „the frequency of occurrence of **patterns of diminutive meaning** in the three languages identifying and classifying the most usual diminutive patterns and their **specific meaning** in English, Russian and Bulgarian" (стр. 6; подчертаването мое). След това конкретните изследователски задачи, които произтичат от тази цел, съдържат само част от основната цел – изследване на начините и моделите за изразяване на деминутивни значения. В първата част на дисертацията се забелязва смесване на формално и семантично, т.е. деминутивизацията като морфологично явление и деминутивността като семантично-концептуално понятие (моделите на значение на деминутивните

средства). По същество в работата се изследват, чрез контрастивен анализ с изходен език английски, начините за изразяване на характеристики от семантичния обем на деминутивните средства в паралелен корпус от преводни текстове на 5 оригинални английски произведения. Остава неизяснено дали се изхожда от семантичната категория и нейното кодиране в трите езика или изходната единица на изследване е множеството от деминутивни, морфологични средства и прототипните им значения в интерлингвистичен план. Липсата на макар и кратък коментар на естеството на превода като форма на езиков контакт и източник на езиково влияние донякъде поставя под въпрос генерализирането на количествените измервания на явлението в определените текстове до характеристики на съответните езици.

На няколко места в дисертационния труд се забелязва грешна трактовка на понятието деминутивен словообразователен модел, което е резултат от често смесване на семантично-концептуална категория и реализацията й в езиците, които се изследват, най-често посредством словообразуване. За да се постигне търсената методологична и терминологична издържаност е необходимо да се изясни, че обектът на изследване са моделите за изразяване на деминутивно значение, като най-голямо внимание се отделя на словообразувателните модели за постигане на това, т.е. деминутивизацията като афиксален процесс и словосъчетания с лексеми, изразяващи «малък».

Според докторанката приносен момент в дисертационния труд е „подробно и **изчерпателно** описание на начините на изразяване на деминутивността в английския, руския и българския език" (стр. 32 от автореферата). Изчерпателността се простира до разглежданите текстове, от които са ексцерпирани примерите, но далеч не покрива системите на трите

езика. Извън обсега на изследване остават семантичните граници на деминутивността и моделите на деминутивни значения (заявени като основна цел на стр. 6 от дисертацията).

Прегледът на литературата (стр. 16-19 от дисертацията) е под формата на изброяване на автори и техни трактовки, но без критичен коментар, който да отграничи конкретното разбиране на изследваната проблематика от страна на докторантката.

Не е убедителна постановката за оценъчността на деминутивите като чисто прагматично явление. В редица модели на изследователи на славянски и романски езици (и не само) оценъчността е пряко включена в семантичния обем на категорията деминутивност (Fortin 2011; Grandi 2005, 2011; Körtvélyessy (под печат); Prieto (под печат); Scalise 1984, Stump 1993 и др.). Диахронно, в радиалния модел на категорията, отново оценъчните значения са включени в семантичния обем на категорията и не са продукт само на прагматично отключване (Jurafski 1996, Grandi 2011).

Въпреки тези забележки, не може да не се отбележи, че основният принос на дисертацията е количественото и качествено изследване на деминутивните средства в превода на английски текстове на два близко родствени, но типологично различни (руски и български) езика, а третият е далечно родствен и принадлежи на друга група от същото семейство. Основното постижение е изследването на честотността на начините за изразяване на деминутивни значения в жанрово-специфични текстове на трите езика. С това докторантката постига конкретните задачи на дисертацията си.

В заключение, дисертацията отговаря на изискванията за присъждане на докторска степен (проведено самостоятелно изследване с прилагане на определена методология, изработване на корпус и изготвяне на цялостен

научен текст). Авторефератът пълно и адекватно отразява съдържанието на представения дисертационен труд.

Въз основа на гореизложеното мнение, предлагам на почитаемото жури да присъди на Мария Багашева-Колева образователната и научната степен „доктор".

Цитирана литература:

Fortin, Antonio. 2011. The Morphology and Semantics of Expressive Affixes. at http://ora.ouls.ox.ac.uk/objects/uuid%3A88a23d7c-c229-49af-9fc9-2cb35fce9d54/datastreams/THESIS01 (last accessed 11 January 2015).

Grandi, Nicola. 2011. Renewal and innovation in the emergence of Indo-European evaluative morphology. *Lexis 6: Diminutives and Augmentatives in the Languages of the World*, 2011, vol. 6, pp. 5–26. Retrieved from http://lexis.univ-lyon3.fr/IMG/pdf/Lexis_6.pdf.

Grandi, Nicola. 2005. Sardinian evaluative morphology in typological perspective. In I. Putzu (ed.), *Sardinian in typological Perspective.* Bochum: Dr. Brockmeyer University Press, 2005, pp. 188–209.

Körtvélyessy, Livia (to appear) Evaluative Morphology. In Grandi, N. and Körtvélyessy, L. (eds.) *Edinburgh Handbook of Evaluative Morphology*. Edinburgh: Edinburgh University Press.

Prieto, Victor (to appear). The Semantics of Evaluative Morphology. In Grandi, N. and Körtvélyessy, L. (eds.) *Edinburgh Handbook of Evaluative Morphology*. Edinburgh: Edinburgh University Press.

Scalise, Sergio. 1984. *Generative Morphology*. Dordrecht: Foris Publications, 1984.

Stump, Gregory. 1993. How peculiar is Evaluative Morphology. *Linguistics Faculty Publications.* Paper 28. http://uknowledge.uky.edu/lin_facpub/28

5 февруари 2015 г.
София

Изготвил рецензията:
доц. д-р Ал. Багашева